

Студент 6 курсу
факультету економічної інформатики ХНЕУ

КЛАСТЕРНИЙ АНАЛІЗ ЯК ІНСТРУМЕНТ ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ХАРКІВСЬКОГО РЕГІОНУ

Анотація. Розглянуто кластерний аналіз інвестиційної привабливості регіонів та стандартизовані показники, яких при цьому дотримуються.

Аннотация. Рассмотрены кластерный анализ инвестиционной привлекательности регионов и стандартизованные показатели, которые при этом соблюдаются.

Annotation. Cluster analysis of investment attractiveness of regions and standardized rates, which in this case are followed are considered in the article.

Ключові слова: кластерний аналіз, інвестиційна привабливість.

Кластерний аналіз доцільно застосовувати для групування та типологізації регіонів за показниками інвестиційної привабливості.

Проведений аналіз літературних джерел [1 – 4] показав, що кластеризацію регіонів України за рівнем інвестиційної привабливості доцільно проводити за такими показниками: відношення експорту до імпорту, введення в експлуатацію житла (тис. м²) загальної площі, доходи населення (млн грн), капітальні інвестиції (млн грн), прями іноземні інвестиції в регіон (млн дол. США), шкідливі викиди в атмосферне повітря (тис. т).

Перелічені показники були взяті станом на 01.01.2007 р. і на 01.01.2011 р. з метою оцінки ситуації до кризи та після неї [5]. Для здійснення коректного кластерного аналізу інвестиційної привабливості регіонів слід дотримуватись стандартизованості показників. Необхідно відзначити, що серед показників, які розглядаються, п'ятьом можна дати характеристику стимуляторів та один показник становить дестимулятор – кількість шкідливих викидів в атмосферу. Це було враховано при проведенні стандартизації.

Як показав аналіз наукових праць спеціалістів із проблематики виділення регіонів за рівнем інвестиційної привабливості, доцільно при проведенні кластеризації виділяти 3 групи регіонів: з високим рівнем, із середнім рівнем та з низьким рівнем інвестиційної привабливості.

Аналіз даних докризового періоду показав, що до першого кластера увійшли такі регіони: Волинський, Житомирський, Закарпатський, Кіровоградський, Миколаївський, Рівненський, Сумський, Тернопільський, Херсонський, Хмельницький, Черкаський, Чернівецький, Чернігівський та м. Севастополь. Другий кластер увібрав такі регіони: Вінницький, Запорізький, Івано-Франківський, Київський, Луганський, Львівський, Одеський, Полтавський, Харківський та АРК. Дніпропетровський, Донецький регіони та м. Київ складають третій кластер.

Для того щоб кожному кластеру дати найменування за рівнем інвестиційної привабливості, необхідно побудувати лінійний графік розподілу середніх значень кластерів (рис. 1).

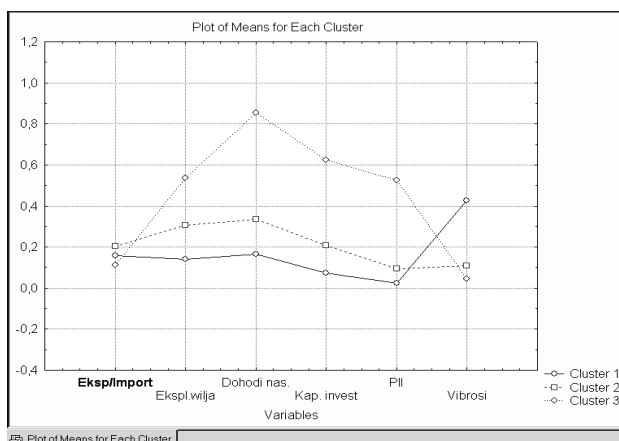


Рис. 1. Лінійний графік середніх значень кластерів, 2007 р.

Як видно з рис. 1, у перший кластер увійшли регіони, що мають низькі показники, окрім викидів в атмосферу, тобто області, які увійшли в перший кластер, характеризуються низьким рівнем інвестиційної привабливості. У другий кластер увійшли регіони, що мають середні показники, тобто регіони з цього кластера характеризуються середнім рівнем інвестиційної привабливості. Харківський регіон належить до цієї групи. Донецька, Дніпропетровська області та м. Київ належать до групи регіонів з високим рівнем інвестиційної привабливості.

Як показав аналогічний аналіз, за даними післякризового періоду до першого кластера ввійшли такі регіони: Вінницький, Волинський, Житомирський, Закарпатський, Запорізький, Івано-Франківський, Кіровоградський, Луганський, Миколаївський, Полтавський, Рівненський, Сумський, Тернопільський, Хмельницький, Черкаський, Чернівецький та Чернігівський. Другий кластер увібрав такі регіони: Київський, Дніпропетровський, Донецький, Львівський, Одеський, Харківський та м. Київ. Херсонський регіон, АРК та м. Севастополь складають третій кластер.

Аналізуючи лінійний графік середніх значень кластерів (рис. 2), робимо висновок, що високу інвестиційну привабливість мають регіони, які ввійшли у другий кластер (Київський, Дніпропетровський, Донецький, Львівський, Одеський, Харківський та м. Київ). Низькою інвестиційною привабливістю характеризуються регіони, що ввійшли у перший кластер, та середньою привабливістю – регіони, які ввійшли в третій кластер.

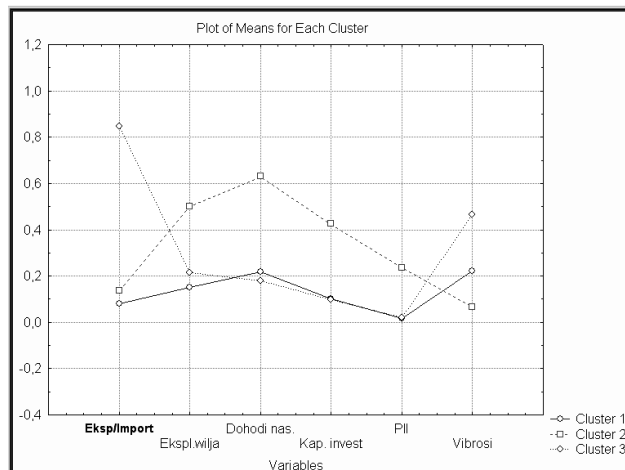


Рис. 2. Лінійний графік середніх значень кластерів за 2010 р.

Зазначимо, що для Харківського регіону притаманна міграція, тобто з групи регіонів із середнім рівнем інвестиційної привабливості, до якої він належав у докризовому періоді, Харківський регіон перейшов до групи регіонів із високим рівнем інвестиційної привабливості в післякризовому періоді. Це свідчить про підвищення рівня інвестиційної привабливості даного регіону.

Результати проведеного аналізу можливо використовувати при прийнятті управлінських рішень щодо покращення стану регіону у сфері залучення інвесторів.

Кластеризація показала, що у докризовому періоді Харківський регіон увійшов до групи регіонів із середньою інвестиційною привабливістю, протягом чотирьох років залишав за собою постійне зростання показників і, як наслідок, у теперішній час відноситься до групи регіонів із високою інвестиційною привабливістю.

Таким чином, Харківський регіон має дуже сильний інвестиційний потенціал та бажання співпрацювати з іноземними інвесторами. Але економічне зростання Харківського регіону можливе за умови підвищення конкурентоспроможності його економіки, що також є своєрідним індикатором інвестиційної привабливості і може бути проблематикою подальших досліджень у даній сфері.

Наук. керієн. Аксьонова І. В.

Література: 1. Агеенко А. А. Методологические подходы к оценке инвестиционной привлекательности отраслей экономики региона и отдельных хозяйствующих субъектов / Агеенко А. А. // Вопросы статистики. – 2003. – № 6. – С. 48–51. 2. Асаул А. Н. Систематизация факторов, характеризующих инвестиционную привлекательность / Асаул А. Н. // Региональная экономика. – 2004. – № 2. – С. 53. 3. Гайдуцкий А. П. Оцінка інвестиційної привабливості економіки / Гайдуцький А. П. // Економіка і прогнозування. – 2005. – № 4. – С. 119–129. 4. Носова О. В. Оцінка інвестиційної привабливості України: основні підходи / Носова О. В. // Економіка та прогнозування. – 2003. – № 3. – С. 119–137. 5. www.ukrstat.gov.ua.